

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Nedsat boafgift ved generationsskifte[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

I juni 2017 vedtog Folketinget særlige regler om lempelig gave- eller arveafgift (boafgift) ved generationsskifte af virksomheder. Med de gældende skatte- og afgiftsregler er beskatningen ved generationsskifte blevet meget fordelagtig.

Regler om gave- og arveafgift har meget dybe rødder i skatteretten. Fra 1922 var således fastsat særlige regler om gave- og arveafgift i arve- og gaveafgiftsloven, som i 1995 blev afløst af den gældende bo- og gaveafgiftslov. Boafgift er den afgift, som i dag opkræves af arv, svarende til den tidligere arveafgift.

Afgiftssatsen har i tidens løb været markant. Frem til midten af 1990'erne lå den maksimale afgift for arv til personer uden for den nære familie på, hvad nogle givetvis vil betegne som astronomiske 90 pct. En afgiftssats, der i visse kredse ledte tanken hen på ekspropriation.

I 1995 blev gave- og arveafgiftsreglerne imidlertid ændret radikalt. Afgiftssatsen blev reduceret til 15 pct. for gaver og arv til den nære familie og til maksimalt 36,25 pct. for arv til andre arvinger.

I 2017 blev afgiftssatsen reduceret yderligere for så vidt angår særligt værdier, der tilflyder den nære familie i forbindelse med generationsskifte af en virksomhed. En lempelse, som erhvervslivet længe havde efterspurgt. Synspunktet var, at skatte- og vel navnlig afgiftsbyrden ved generationsskifte i nogle tilfælde gav anledning til betydelige likviditetsproblemer for virksomhederne.

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Gældende afgiftsregler

Udgangspunktet er fortsat, at gaveafgiften er 15 pct. af værdien af gaver, der tilfalder *den nære familie*, herunder i første række børn. Der skal betales gaveafgift af den del af gaven (gavernes) værdi, der overstiger et årligt bundfradrag, som i 2019 er på 65.700 kr.

Gaver til andre personer, f.eks. en søskende, en nevø, en medarbejder eller en god ven, er ikke omfattet af reglerne om gaveafgift. I stedet skal modtageren beskattes af gavens værdi som personlig indkomst, dvs. på linje med f.eks. lønindkomst og dermed med op til højeste marginale skattesats. For sådanne skattepligtige gaver gælder ingen regler om et bundfradrag. Efter myndighedernes egen vejledning foretages dog ikke beskatning af lejlighedsgaver af traditionelt præg, som f.eks. fødselsdags-, bryllups- og sølvbryllups-gaver, hvis der er tale om gaver af mindre omfang, og værdien ikke overstiger det efter forholdene naturlige niveau for en lejlighedsgave.

For arv gælder derimod den regel, at der skal svares en afgift (boafgift) på 15 pct. af al arv, der overstiger et bundfradrag på 295.300 kr. (2019-index), Dette gælder, uanset om arven tilfalder nære familiemedlemmer, fjernere slægtninge eller fremmede.

Herudover skal der af arv, der tilfalder fjernere slægtninge eller fremmede, betales en afgift (tillægsboafgift) på 25 pct. Der gælder ikke en regel om et bundfradrag ved opgørelsen af tillægsboafgift. Afgiftsreglerne om arv til fjernere slægtninge og fremmede betyder, at afgiften på arv til disse arvinger maksimalt vil andrage 36,25 pct.

Reduceret afgift ved generationsskifte

Som led i finansaftalen for 2016 aftalte regeringen med Dansk Folkeparti, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti at nedsætte gave- og arveafgiften ved generationsskifte af familieejede virksomheder. Det overordnede formål var at sikre gode rammevilkår for familieejede virksomheder i forhold til overdragelse til næste generation, og herunder altså i første række at reducere likviditetstabet ved generationsskifte.

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Lovændringen herom indebærer, at afgiften af værdien af en virksomhed, der tilfalder et medlem af den nærmeste familie som arv eller gave, for 2019 udgør 6 pct. og for 2020 og senere udgør 5 pct.

Den lempede gave- og arveafgift skal ses i lyset af de hidtidige og fortsat gældende regler om adgang til skattemæssig succession ved generationsskifte af virksomheder. Disse regler betyder, at den skat, som normalt vil blive udløst ved et salg, f.eks. af genvundne afskrivninger, ejendomsavancer mv., overtages af den yngre generation og først vil blive udløst, når den yngre generation på et tidspunkt i fremtiden - måske først om mange år - sælger virksomheden.

Hertil kommer, at de latente skatter, der altså ikke skal betales ved overdragelsen af virksomheden, f.eks. en landbrugsejendom, tillige reducerer gave- eller arveafgiften.

Med adgangen til skattemæssig succession vedrørende de latente skatter, der hviler på virksomheden, og den lempede afgift af gaver eller arv, der opnås i forbindelse med generationsskiftet, er der etableret endog meget favorable vilkår for generationsskifte af virksomheder til den nærmeste familie. Området er tidligere omtalt i artiklen "Generationskifte af fast ejendom ved gaveoverdragelse med succession" offentliggjort i disse spalter den 17. december 2018 (en kommentar til SKM 2018.522.LSR om generationskifte af en landbrugsejendom).

De to regelsæt om henholdsvis skattemæssig succession og lempede afgifter er et langt stykke ad vejen - men ikke fuldt ud - parallelle, således at forstå, at hvis der er adgang til skattemæssig succession, er gave- / boafgiften samtidig reduceret. Det er af samme grund væsentligt at orientere sig i de to regelsæt forud for et påtænkt generationsskifte, således at der på forhånd er klarhed over såvel de skattemæssige som de afgiftsmæssige konsekvenser.

En række betingelser skal være opfyldt, for at kunne gøre brug af de gunstige regler om nedsat afgift af gave eller arv i tilknytning til et generationsskifte. De centrale betingelser omtales nedenfor.

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Aktive virksomheder

Reglerne om nedsat gave- og arveafgift er møntet på generationsskifte af reelle (aktive) virksomheder som modsætning til virksomheder, der fortrinsvis beskæftiger sig med passiv kapitalanbringelse.

Det betyder bl.a., at reglerne ikke omfatter generationsskifte af virksomheder med udlejning af fast ejendom.

Generationsskifte af virksomheder drevet i selskabsform, som i væsentligt omfang vedrører passiv kapitalanbringelse ("pengetank-selskaber"), er heller ikke omfattet af de lave afgiftssatser. Et selskab anses som en pengetank, hvis mindst 50 pct. af virksomhedens aktiver må anses som en passiv kapitalanbringelse, eller hvis mindst 50 pct. af selskabets indtægter stammer fra passiv kapitalanbringelse opgjort som gennemsnittet over de seneste 3 regnskabsår. Indkomst fra passiv kapitalanbringelse drejer sig om indkomst fra udlejning af fast ejendom, kontanter, værdipapirer m.v.

Overdragelse af hele eller dele af virksomheden

For personligt ejede virksomheder vil det være en betingelse for at anvende reglerne om lempet afgift, at overdragelsen omfatter hele virksomheden, én af flere virksomheder, eller en andel af én eller flere virksomheder. Overdragelse af et enkeltstående aktiv vil ikke være omfattet, med mindre dette aktiv selvstændigt kan anses at udgøre en erhvervsvirksomhed.

Drives virksomheden i selskabsform, er det et krav, at overdragelsen omfatter mindst 1 pct. af aktiekapitalen i selskabet.

Ejerskab og aktiv deltagelse i virksomhedens drift

For at sikre, at de lempelige afgiftsregler forbeholdes tilfælde, hvor der foreligger en familiedrevet reel (aktiv) virksomhed, er det endvidere en betingelse for at anvende de lempelige afgiftsregler, at virksomhedsejeren har ejet virksomheden det seneste år forud for overdragelsen.

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Er der tale om overgang ved arv, skal ejeren have ejet virksomheden det seneste år forud for dødsfaldet. Og er der tale om en gaveoverdragelse, skal ejeren have ejet virksomheden det seneste år forud for gaveoverdragelsen.

Ligeledes kræves, at ejeren - eller dennes nærtstående - har deltaget aktivt i virksomheden i mindst 1 år i ejertiden. Deltagelsen behøver ikke nødvendigvis at have fundet sted i året forud for overdragelsen. Som ejerens nærtstående anses i den forbindelse ejerens ægtefælle, andre medlemmer af ejerens nære familie samt søskende og søskendes afkom.

I en personligt ejet virksomhed skal der være tale om deltagelse i driften i et ikke uvæsentligt omfang. Er virksomheden placeret i et selskab, skal ejeren have deltaget i selskabets ledelse. Ved deltagelse i driften i væsentligt omfang tænkes i denne forbindelse som udgangspunkt på en personlig arbejdsindsats på 50 timer om måneden.

Krav om samtidig overdragelse af virksomhed og dertil knyttede aktiver

I en afgørelse fra Skatterådet fra 2018 (SKM2018.138.SR) var rejst spørgsmålet om, hvorvidt et pengebeløb kunne overdrages med reduceret gaveafgift.

I denne sag havde en onkel overdraget en virksomhed til sin niece primo 2016. Onklen ønskede i 2018 at give niecen en kontant gave. Det var oplyst, at gaven skulle benyttes til at indfri anfordringsgældsbreve, der blev stiftet som led i berigtigelsen ved virksomhedsoverdragelsen i 2016.

Skatterådets anså de to dispositioner som separate og uafhængige af hinanden. En gaveoverdragelse af kontante midler i 2018 ville derfor ikke være omfattet af den reducerede afgift, der gælder for overdragelse af virksomheder.

Offentliggjort d. 18. maj 2019

Fortsættelse af virksomheden

På samme baggrund stilles endvidere krav om, at erhververen, f.eks. et barn, skal fortsætte driften af virksomheden i en periode på 3 år fra erhvervelsen. Videreoverdrages virksomheden før udløbet af denne 3-års periode, forhøjes afgiften til 15 pct., men dog således, at forhøjelsen reduceres forholdsmæssigt til den andel af 3-års-perioden, som ikke er udløbet ved overdragelsen. Det påhviler erhververen at give skattemyndighederne meddelelse om, at afgiften skal forhøjes som følge af en overdragelse før udløbet af 3-års-perioden.

Undtaget herfra er dog tilfælde, hvor erhververen, f.eks. et barn, selv bliver ude af stand til at drive virksomheden, dvs. hvis videreoverdragelse sker som følge af barnets dødsfald eller livstruende sygdom, eller hvis barnet videreoverdrager virksomheden til barnets nærmeste familie, f.eks. til ejerens barnebarn.

Undtaget fra den forhøjede afgift er endvidere tilfælde, hvor erhververen videreoverdrager virksomheden til et selskab i forbindelse med en skattefri virksomhedsomdannelse eller skattefri omstrukturering, hvis erhververen vel at mærke ikke vederlægges med andet end aktier i det erhvervende selskab. Ejertidskravet på 3 år vil i så fald gælde de aktier, som erhververen har modtaget som vederlag.

Generationsskifte til fjernere familiemedlemmer

Reglerne om nedsat gave- og arveafgift tager i første række sigte på generationsskifte af familieejede virksomheden indenfor den nære familie, dvs. typisk til ét eller flere børn. Det er derfor som udgangspunkt endvidere en betingelse for at anvende reglerne om nedsat gave- og boafgift, at erhververen er et nært familiemedlem.

Hvis virksomhedsejeren ikke efterlader sig ”afkom”, dvs. børn, børnebørn mv., åbner de lempede afgiftsregler imidlertid mulighed for, at virksomheden kan overdrages til søskende eller søskendes børn eller børnebørn til den lave afgiftssats. I denne situation skal erhververen således ikke betale indkomstskat af en gave ydet i forbindelse med virksomhedsoverdragelsen, men kun afgift og da kun med den lave afgiftssats. Og ved over-

Offentliggjort d. 18. maj 2019

dragelse af virksomheden ved arv fra et dødsbo skal der kun svares boafgift med den reducerede afgiftssats, dvs. i 2019 med en afgift på 6 pct. fremfor den høje afgift på 36,25 pct.

————— 0 —————